

**DIJKGRAAF PIET HEIJN SCHOUTE VAN HET HOOGHEEMRAAD-
SCHAP VAN DELFLAND**

“Voorkom functioneel navelstaren”

Heel Nederland is afgedekt door waterschappen. Het ene is het grootste, het andere het oudste. Weer een ander ligt in het grootste aantal provincies, één zal ook het kleinste zijn. Met welk predicaat zou het Hoogheemraadschap van Delfland zich willen tooien? Het bestuurscomplex tussen de Oude Delft en de spoorlijn straalt een grote historische rijkdom uit. In het vrijwel vierkante gebied tussen Hoek van Holland, Wassenaar, Berkel en Rodenrijs en de westpunt van Rotterdam wonen op 41.000 hectare 1,4 miljoen mensen. Het hoogheemraadschap werd een aantal jaren achtereen geconfronteerd met wateroverlast. Het is ook het waterschap dat zijn grootste afvalwaterzuiveringsinstallatie als DBFO-project (design, build, finance and operate) realiseert. Verslag van een gesprek met de dijkgraaf van Delfland, drs. P.H. Schoute in zijn werkkamer in Delft, waarin de eeuwen op je neerzien.

In hoeverre is Delfland nu beveiligd tegen overstromingen?

“Toen ik in 2000 dijkgraaf werd, was dat midden in die periode waarin zich telkens extreme weersomstandigheden voordeden. In 1995 werden we geconfronteerd met de grote Rijnafoer en de hoge buitenwaterstand. In 1998 trokken de eerste zware clusterbuien over het Westland en stond er ineens enkele decimeters water op het land en in de kassen. Zulke zware buien hebben we in 1999, 2000, 2001 en 2004 weer gehad. Er moest een calamiteitenorganisatie komen. Hoe ga je om met zulke extreme omstandigheden? Hoe bestrijd je de wateroverlast? Daar waren we als Delfland niet op toegerust. We hadden wel zandzakken, maar er waren geheel andere acute maatregelen nodig. Noodbemalingen waren noodzakelijk, grotere pompen, sloten moesten het water kunnen afvoeren, duikers moesten schoon zijn. Ook andere gebieden, Noord-Holland en Groningen bijvoorbeeld, werden geconfronteerd met wateroverlast, maar bij ons gebeurde het meerdere keren. We werden voorloper in Nederland met onze calamiteitenorganisatie. Maar er moest ook een structurele analyse komen. We moesten ons systeem bezien en daarnaast rekening houden met de impact van de nota Waterbeheer 21e eeuw, die de gevolgen van zeespiegelrijzing, klimaatverandering en bodemdaling aangeeft, en van al die andere nota's die er de afgelopen jaren op dat gebied zijn uitgebracht.”

“We hebben voor geheel Delfland gebiedsstudies gemaakt, waar we alle instanties bij betrokken hebben. Dat heeft geleid tot het beleidsplan ABCDelfland, dat een overzicht geeft van de maatregelen die nodig zijn om het gebied te beschermen

tegen wateroverlast en overstromingen, zowel in de publieke als in de private sfeer.”

Wat is de grote lijn in dit plan?

“Hoofdpunten zijn vergroting van de bemalingscapaciteit van de boezem, de transportcapaciteit van de hoofdwatergangen naar de gemalen toe en de bergingscapaciteit in de polders. De boezem van Delfland wordt bemalen naar de Nieuwe Waterweg en de Noordzee. Dat doen we met zes boezemgemalen. Verschillende aanvoerkanalen naar die gemalen toe moeten verbreed worden, bijvoorbeeld het 2,5 kilometer lange Oranjekanaal. De toevoer naar het gemaal Westland in Maassluis moet gedeeltelijk worden verbreed van 18 naar 36 meter en ook gedeeltelijk worden verdiept. De daarvoor benodigde grond is niet vrij. Daarin liggen leidingen, daarop staan kassen. Die verbreding realiseren, is een stroperig proces. Maar het lukt. We zijn er vorig jaar mee gestart en het kanaal krijgt in zijn nieuwe profiel ook een ecologische oeverzone.”

“We hebben optimalisatiestudies per polder gemaakt om de bergingscapaciteit te vergroten. We wilden calamiteitenbergingen inrichten in polders met zo weinig mogelijk bebouwing. We hadden gedacht aan afspraken met de eigenaren over het gebruiksrecht, over de schadevergoeding. Maar de eigenaren bleken daar niets voor te voelen. We moesten onze benadering helemaal omdraaien: gronden aankopen en gronden die we zelf al in bezit hadden, inzetten. We richten nu polders in als waterberging die we door een

schuif open te zetten als een badkuip kunnen laten vollopen vanuit de boezem. De Woudse polder bij Schipluiden bijvoorbeeld kan 800.000 kubieke meter water opnemen. Als de wateroverlast voorbij is, wordt het water teruggepompt in de boezem.”

In andere gebieden slaagt men erin de bergingscapaciteit in de polders voldoende te vergroten.

“Ook wij zouden het liefst alle water in de polders zelf bergen. Maar dat lukt hier niet. Fryslân mag het grootste waterschap zijn qua oppervlakte, Delfland heeft het grootste aantal inwoners: 1,4 miljoen. Door al die inwoners en bedrijvigheid op een relatief klein oppervlak zitten we hier met maar liefst 70 procent verhard oppervlak! Dus weinig mogelijkheden voor berging door de verglazing en verstedelijking samen. Bovendien heeft de gewone burger een heilig vertrouwen in pompen. En niet alleen de gewone burger, ook de eerste burger. Hoeveel burgermeesters niet tegen mij zeggen: ‘Waarom pomp je niet wat harder?’. Maar ook daarmee alleen redden we het niet. Hier is een combinatie van maatregelen nodig.”

Komt u er met de glastuinbouw uit?

“Het kassengebied wordt gesaneerd. In dat proces proberen we werk met werk te maken. De breedste sloot tussen twee kassen was 50 cm breed. Die sloten lagen vol rotzooi, duikers waren verstopt. Kassen liepen onder. Als tomatenplanten vier uur met de voeten in het water gestaan hebben, is de

oogst weg. Moderne kassen werken met substraatteelt in bakken boven de grond. Er moet waterberging tussen de kassen komen,

sloten moeten breder worden en onderhouden kunnen worden. We hebben een convenant gesloten met de gemeente en de tuinbouworganisaties en samen het Integraal OntwikkelingsPlan Westland opgesteld. Dat plan wordt nu uitgevoerd.”

U vaart een eigen koers met de zuivering Hamaschpolder.

“Ja, dat is het andere grote project. Wij hebben in Delfland voor zoveel inwoners relatief weinig afvalwaterzuiveringsinstallaties: slechts vijf. De grootste was de zuivering Houtrust in Scheveningen, waarvan het gezuiverde water met een leiding van 2,5 kilometer in zee geloosd wordt. Die voldeed niet meer. We hadden meer capaciteit nodig en we moesten aan de eisen voor verwijdering van stikstof en fosfaat gaan voldoen.

“De burger heeft een heilig
geloof in pompen”

